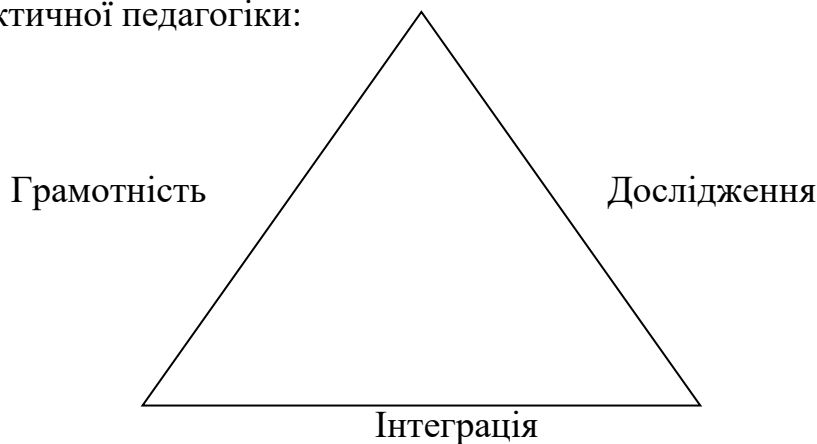

Караван Марина Олексіївна,
викладач української мови та літератури,
Теребовлянський фаховий коледж культури і мистецтв

ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Дисципліна «Українська література» має глибокий ресурс для становлення читацької грамотності, як базової компетенції, та медійної грамотності, як ключової компетенції XXI століття (за версією ЮНЕСКО і Ради Європи).

Медіаосвіта надає великі можливості для підвищення ступеня читацької грамотності студентів. Поступове її введення в навчальний процес на заняттях літератури сприяє розвитку медіакомпетентності студентів. Підґрунтям практичної педагогіки є ідеї конструктивістської педагогіки (теорія Ж. Піаже): знання, цінності, інтелект, мислення, автономія, самостійність та інші. Людині не можна передати якості ззовні, вони конструюються самою дитиною в діяльності. Подаємо порядок формування читацької грамотності засобами медіаосвіти на трикутнику складових понять, що становлять основні принципи практичної педагогіки:

Грамотність = дослідження = інтеграція

Традиційне поняття грамотності визначають, як:

- 1) ступінь володіння людиною навичок читання і письма;
- 2) володіння інструментом (культурним та мовним кодом), який дозволяє отримувати і передавати інформацію у вигляді письмового тексту.

Однак, таке визначення не відповідає вимогам сучасності.

На часі є визначення читацької грамотності, яке подає Г. Цукерман: «Читацька грамотність – здатність людини розуміти і використовувати

письмові тексти, міркувати про них і займатися читанням для того, щоб досягати своїх цілей, розширювати свої знання і можливості, брати участь у соціальному житті» [3].

Медіа-інформаційний ресурс, який існує незалежно від аудиторії і самостійно працює над інформацією (створює, досліджує, розповсюджує), – це не тільки усталені мас-медіа, Інтернет-мережа, а й друкована література, різнобічна реклама, кінематограф, графіка, аудіо- і відеотексти тощо.

Викладачі повинні використовувати різноформатний медіаконтент для формування навичок критичного сприймання, аналітичного опрацювання, оцінювання достовірності та об'єктивності інформації; підвищення якості комунікативної компетентності; зміцнення національної ідентичності, формування свідомої патріотичної особистості: відеоролики; ментальні карти; медіатексти (інтерв'ю, коментарі, есе, реклама); анімаційні фільми; креолізовані тексти (буктрейлер, комікс (манга), постер, буклет, фото колаж, логотип, скрапбукінг, «дуддл», кардмейкінг тощо); мультфільми; відеокліпи; флешмоби; веб-квести; медіа-акції; скайп-конференції; флеш-ігри; постери; плейкасти тощо.

Використання на практиці завдань, що передбачають роботу з різними видами медіа (друкованими, аудіовізуальними, інтернет-медіа, аудіальними), сприяє не лише формуванню вміння критично сприймати й оцінювати медіатексти різних форм і жанрів, а й робить навчальний процес більш цікавим і продуктивним.

Створення власних медіаматеріалів сприяє усвідомленню студентами специфіки такої продукції, виробленню практичних умінь komponувати матеріал відповідно до основної мети. У процесі такої діяльності засвоюється інформація про сучасні способи впливу на свідомість аудиторії (інформування, пропаганда, реклама тощо), про можливості недостовірного інформування через медіа, удосконалюються вміння розрізняти власне рекламу й рекламу приховану.

Також медіакомпетентність покликана сформувати в студента критичне ставлення до інформації, перетворити його в креативного користувача і творця медіатекстів у подальшому житті, а медіаграмотність передбачає сформованість основних груп компетенцій:

- 1) знайти і витягти потрібну інформацію,
- 2) інтегрувати смисли та інтерпретувати їх,
- 3) осмислити й оцінити.

Практика свідчить, що цілеспрямована, системно організована діяльність студентів дозволяє створити інформаційно-розвиваюче позаурочне освітнє середовище, чому значною мірою сприяє створення успішної атмосфери на занятті, можливості відкритого неформального спілкування, мережева взаємодія, залучення численних інформаційних ресурсів. Інтеграція медіаосвіти в заняття літератури значно розширює її межі, дозволяє наповнити актуальним змістом, використовуючи можливості інформаційного простору, перетворити багатоплановий процес читання з інструменту отримання знань у спосіб знання в момент авторської реконструкції тексту в широкому сенсі.

Отже, медіазаняття української літератури – це гіперсистема, що реалізує різноманітні авторські прийоми, удосконалює та оптимізує використання традиційних методів і засобів навчання, задовольняє вимоги сучасного інформаційного суспільства. Упровадження медіаосвіти сприяє адаптації учнівської особистості в умовах інформаційного суспільства і розвиває творчий потенціал вихованців, що доведено неабиякими досягненнями студентів. Заняття української літератури можуть стати сучасною платформою для формування медіаграмотної особистості, водночас використання елементів медіаосвіти сприятиме вихованню національно - мовної особистості, надаватиме можливість більш ефективно формувати мовну, комунікативну, мовленнєву та соціокультурну компетенцію в різних сферах і жанрах мовлення, повноцінно застосовувати диференційований особистісно орієнтований та розвивальний підходи, враховуючи психологічні особливості кожного студента.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/>
2. Кучерук О. Інтегрування інфомедійної грамотності в простір мовної освіти. Українська мова і література в школі. 2020. № 3. С. 9–12.
3. Цукерман Г. А. Оцінка читацької грамотності [Електронний ресурс] Центр оцінки якості освіти. URL: http://www.centeroko.ru/pisa09/pisa09_pub.htm